

Verslag Architectuurraad | 18-06-2015 |

Aanwezig: Arjan Aarnink (VDOD, CITO), Bart Ratgers (CvTE), Bram Gaakeer (OCW), Brian Dommissie (Kennisnet), Daniel van Winsum (Hogeschool Utrecht), Gerald Groot Roessink (DUO), Henk Nijstad (Kennisnet), Jacob Hop (saMBO-ICT), Paul de Wit (Van Dijk Educatie), Rob van der Staaij (ThiemeMeulenhoff, GEU), Tonny Plas (SION).

Afwezig met kennisgeving: Roberto Wiredu (Onderwijsinspectie), Joost van Dijk (VDOD), Hans Nouwens (TU delft), Ariane Goossens (SURFmarket), HP Köhler (iECK)

Alle hieronder genoemde presentaties staan op de [betreffende Edustandaard-pagina](#)

1. Opening, mededelingen, notulen

Speciaal welkom voor Edwin Verwoerd (Iddink) als nieuw lid.

Tonny Plas meldt uit de [Standaardisatieraad van 19 mei](#):

- Het jaarrapport 2014 is besproken en goedgekeurd. Vanuit diverse leden is het belang is geuit om de achterban beter te betrekken bij het werk en de resultaten van Edustandaard, op een manier die ook aansluit bij die achterban. Binnenkort volgt een brainstorm over verbetering van de rol van de Standaardisatieraad Tevens wordt een overzicht opgeleverd met wie namens welke partijen vertegenwoordigd is in de diverse Edustandaard werkgroepen. Het model van de NICTIZ, standaardisatieorgaan voor de zorg, wordt als inspiratie gebruikt.
- Goedgekeurd zijn de afspraken: KOI 1.1; OSO 1.2.1; UWLR 2.0. De Raad wil wel meer inzicht waar en wanneer deze afspraken ook daadwerkelijk geïmplementeerd gaan worden. Over het KOI ontstond de inhoudelijke discussie welke impact dit gaat hebben voor de ketenpartijen. Het is de bedoeling dat domeinmodellen en standaarden qua semantiek gekoppeld gaan worden met het KOI, maar wat betekent dat precies? Dit onderwerp staat inmiddels op de agenda van de Architectuurraad en zal ook in de volgende Standaardisatieraad terugkomen.
- Er is gesproken over het beheer van de ROSA referentiearchitectuur. Het belang is duidelijk, maar het eigenaarschap en de besluitvorming nog niet. Hiervoor gaat SION samen met Bureau Edustandaard een voorstel maken voor de stuurgroep SION en de Standaardisatieraad.

2. Vaststellen agenda en notulen vorige bijeenkomst

De voorgestelde agenda wordt overgenomen.

Het verslag blijkt nog niet door iedereen goed gelezen. Besloten wordt dat opmerkingen uiterlijk 25 juni a.s. kunnen worden gemeld, daarna wordt het verslag goedgekeurd. Het verslag [staat altijd bij de betreffende bijeenkomst](#) op de Edustandaard-pagina. Besproken actiepunten:

Ad 1) Rob van de Staaij meldt dat Edu-iX zal worden gemoderniseerd en gestandaardiseerd oa. op basis van SAML. Er wordt hiervoor een nieuwe architectuur opgezet. Edwin Verwoerd voegt toe dat Edu-iX een voorziening is die al langer bestaat en onderdelen bevat die verouderd zijn. Tevens werd er met aanpassingen vaak ingespeeld op wensen van de scholen. Eisen zoals dataminimalisatie en nieuwe ontwikkelingen zoals de nummervoorziening zullen nu worden meegenomen. De planning hiervoor richt zich op 1-8-2016. Rob geeft wel aan dat de discussie over een unieke id van een leerling nog lang niet uitgekristalliseerd is, dat bemoeilijkt een toekomstvaste doorontwikkeling van Edu-iX.

Daniel van Winsum vraagt of de LTI-standaard ook meegenomen wordt in de vergelijking. In het HO begint deze langzaam door te sijpelen. Deze is wel bekend, maar lijkt niet direct oplossingen te bieden voor Edu-iX. Henk Nijstad merkt op dat eind augustus IMS Global op bezoek komt in NL en uitleg gaat geven over oa. LTI 2.0.

Ad 2) het voorstel is dat Bureau Edustandaard de regie neemt om de PTOLU-lijst van standaarden vanuit Forum Standaardisatie binnen Edustandaard te borgen.

Ad 3) Jacob Hop en Brian Dommissie brengen de iAgenda vanuit MBO resp. PO/VO in bij de Architectuurraad, en maken zelf de inschatting welke informatie wanneer nuttig is.

Ad 4) Jeroen Hamers van Bureau Edustandaard heeft de URI/URN-strategie uitgewerkt. Er is overleg met KOOP van BZK (overheidsbreed URI-strategie) en middels een workshop bij het PILOD-platform is de Edustandaard-aanpak verdiept. Deze wordt in de volgende Architectuurraad toegelicht.

3.0 Presentatie Digitaal toetsen: QTI-DEP 4.0

Bart Ratgers presenteert de [nieuw ontwikkelde afspraak QTI-DEP \(Dutch Exam Profile\) 4.0](#), die door CvTE voor beheer is aangeboden aan Edustandaard. Tevens worden de contouren van DEP 5.0 getoond, dat losgekoppeld gaat worden van het toetsafnamesysteem FACET.

Bij de ontwikkeling en het gebruik waren vooral slechts CvTE en CITO, en in mindere mate Bureau ICE (NT2-toetsen) betrokken. Bart geeft aan dat er zowel binnen als buiten het onderwijsveld bijzonder grote interesse is in de standaard, met name in combinatie met FACET. Jacob Hop verwacht veel verschillende gebruikende partijen, aangezien er in het MBO vele toetsleveranciers zijn; Brian Dommissie noemt Route8 van A-vision en Bureau ICE in het kader van de Eindtoets PO. QTI miste in Nederland eigenlijk een goed platform voor implementatie, FACET lijkt dat in te gaan vullen met DEP.

Eind augustus is er een Europese inventarisatie door CvTE en IMS Global van de wensen voor doorontwikkeling van QTI algemeen en DEP in het bijzonder. Bart merkt verder op dat CvTE en CITO actief het gebruik en de doorontwikkeling van de QTI-standaard bevorderen.

Jacob Hop merkt nog op dat er risico's zijn mbt. de (dataminimalisatie van) leerlinggegevens; CvTE wordt door het veld gezien als externe leverancier. Dat heeft niet direct met DEP te maken maar meer met de logistieke gegevensstroom van en naar FACET. Bart geeft aan dat CvTE de risico's onderkent en hierover al in gesprek is met OCW. Bedoeling is dat FACET wellicht ook naar de Rijkscloud wordt gemigreerd, hoewel dit sterk kostenverhogend werkt.

De Architectuurraad is vooral enthousiast over de brede interesse voor DEP al dan niet in combinatie met FACET en adviseert positief over in de beheersnaam van de DEP 4.0.

4. Ontwikkelagenda Kernmodel Onderwijs Informatie (KOI)

Walter Grabner, semantisch expert bij Bureau Edustandaard, presenteert de ontwikkelagenda van het KOI. Genoteerde opmerkingen:

- Brian Dommissie scherpert aan dat het eigenaarschap van het OA-model, als onderdeel van het DUO-programma 'doorontwikkeling BRON', bij de sectoren ligt. En dat dit model meerdere contexten moet dienen (zie ook vorige Architectuurraad in april). Bijv. ook de Distributie&Toegang-context is opgenomen.
- Er is discussie over de consequenties en de impact van de ontwikkelagenda KOI. Edwin Verwoerd geeft aan dat de suggestie van het (op termijn) wijzigen van begrippen zorgt voor onrust tov. implementatie en gebruik van de huidige standaarden zoals UWLR. En dat is juist niet wat we willen. Er moet een business case zijn om begrippen in bestaande afspraken te wijzigen, en alle stakeholders dienen hierin gekend te worden. Walter benadrukt dat deze ontwikkelagenda slechts tot doel heeft het in kaart brengen welke begrippen waar in het onderwijs worden gebruikt en hoe ze met elkaar gerelateerd zijn. Dat is ook het eerste doel van KOI. Het is dan logisch om te starten met die domeinen en standaarden waar nu de meeste aandacht voor is. Dit proces is vergelijkbaar met dat van de Stelselcatalogus: basisregisters gebruiken hun eigen termen, waarvan echter wel in kaart is gebracht hoe die zich verhouden tot vergelijkbare begrippen in andere registers. Wijzigen van begrippen is niet aan de orde (geen 'Groene Boekje-syndroom'). Transparantie, daar gaat het in eerste instantie om; aanpassing van standaarden door op ketenniveau gestandaardiseerde begrippen over te nemen is pas aan de orde als de business case daarvoor hard genoeg is.
- Bart Ratgers zou graag toch nog een beter overzicht krijgen van de roadmap en dan vooral de noodzaak en de logica van de gekozen volgorde.
- Jacob Hop geeft aan dat de OSO-gegevensset een mooi voorbeeld is (zie presentatie 'DOD-export' verderop verslag). Bram Gaakeer geeft aan dat dit onderwerp zonder meer belangrijk is voor de Rijksoverheid – zie het [Nationaal Semantische Vlak](#) in de NORA; het 'verkoop' echter moeilijk, dus belangrijk om het goed, meermalen en vanuit verschillende perspectieven uit te leggen.
- Gerald Groot Roessink vraagt zich af of de 1-cijferbestanden er wel in moeten; wordt offline verder besproken.

De Architectuurraad gaat akkoord met de voorgestelde ontwikkelagenda - met de vastgestelde scope ('in kaart brengen') en de genoteerde discussiepunten zoals de 1-cijferbestanden. Bureau Edustandaard agendeert de ontwikkelagenda in de komende bijeenkomsten.

5. Uitsfasering DOD-export

Namens de VDOD presenteert Arjan Aarnink samen met Tonny Plas de aanpak voor de uitsfasering van de DOD-export afspraak per zomer 2016. De VDOD heeft hiervoor via Martin de Goffau aangeklopt bij Bureau Edustandaard en Kennisnet in verband met de grote overlap van DOD met de OSO-gegevensset. DOD-export heeft niet de recente ontwikkelingen geïncorporeerd zoals de CITO-eindtoets en Passend Onderwijs, en zal ook moeten worden verbeterd op privacy & informatiebeveiliging.

In feite brengt dit traject de randvoorwaarden en de kaders in kaart voor de 'solution architecture', en bereidt mogelijke oplossingen voor. Experts van de VDOD en Kennisnet / Edustandaard werken hierin nauw samen. De problematiek kent oa. de dimensies die ook terugkomen in de referentiearchitectuur:

- semantiek (grote overlap met de OSO-gegevensset);
- transactie / communicatieprotocol;
- privacy & informatiebeveiliging;
- gebruik van voorzieningen;
- service-oriented en/of batchgewijs?

Deze presentatie gaat vooral over punt 1, de semantiek. Opmerkingen / discussie:

- De discussie gaat over een basisgegevensset gebaseerd op de OSO-gegevensset, waarbij de casus DOD-export diverse use cases inbrengt voor overdracht (niet overstap). Voor elke aparte use case (context) lijkt het voor de hand te liggen om een profiel te kiezen op de basisgegevensset, (=werktitel) en per profiel benodigde begrippen, de business rules maar ook de juridische validiteit (doelbinding) vast te leggen. En ook de eisen aan de transportlaag.
- De term 'Gegevenswoordenboek van het veld' valt: deze basis gegevensset lijkt voor de horizontale uitwisseling (tussen scholen, Vensters, etc) wat het DUO Gegevenswoordenboek is voor de verticale uitwisseling met OCW (DUO, bekostiging, inspectie). Voor alle horizontale uitwisselingen zoals UWLR, OSO, Distributie en Toegang, etc kan geput worden uit het 'Gegevenswoordenboek Veld', waarbij elke toepassing zijn eigen context en dus zijn eigen profiel zou kunnen hebben.
- Bart Ratgers merkt op dat deze gegevensset steeds stabielier moet gaan worden. Zijn alle benodigde begrippen al wel beschikbaar? Voor DOD-export lijkt het van wel, maar - voegt Brian Dommissie toe – als er sprake is van een nieuw begrip, dan kan deze als kandidaat-begrip worden geregistreerd en eventueel bij voldoende draagvlak worden toegevoegd aan de set. Extensies op een basisset ziet men niet zitten, teveel extensies ondermijnt op den duur de basis gegevensset.
- Juist hiervoor – het toevoegen/wijzigen van nieuwe begrippen – zijn het KOI-model en de KOI-methodiek ontwikkeld. Ook het relateren van het DUO Gegevenswoordenboek met het zojuist benoemde 'Gegevenswoordenboek Veld' is een use case voor KOI – in feite een verbreding van de relatering van de OSO-gegevensset aan KOI, zoals in het vorige agendapunt werd benoemd.

Gerald Groot Roessink wil graag meedenken. Besloten wordt dat deze interessante casus bij een volgende bijeenkomst weer op de agenda kan voor een update.

Resultaten discussie: De Architectuurraad gaat mee met de voorgestelde oplossingsrichting met een *basis gegevensset* gebaseerd op de *OSO-gegevensset*, waarbij de diverse toepassingen in profielen worden vastgelegd. En een logische generalisering van deze werkwijze naar een '**Gegevenswoordenboek veld**' met profielen niet alleen voor DOD-export, maar wellicht ook voor UWLR, OSO-overdracht en zelfs EDEXML. Het in kaart brengen van de relaties tussen het **DUO** **GWB** en het '**GWB Veld**' zou logischerwijs een prominente plek op de Ontwikkelagenda van KOI moeten krijgen. De Architectuurraad vraagt tevens naar een set van uitgangspunten voor het toevoegen van nieuwe (KOI-)begrippen.

6. Edukoppeling 1.2 (concept-afspraken)

Brian Dommissie presenteert als voorzitter van de werkgroep Edukoppeling de nieuwe concept-afspraken 1.2 die op 2 juli voorligt bij de Standaardisatieraad. Deze is de dag ervoor door de Edukoppeling-werkgroep positief beoordeeld, met de kanttekening dat de definitieve documentatie nog wel een reviewronde zal ondergaan. De vertegenwoordiger van de VDOD in de werkgroep heeft al aangegeven dat dit zo'n drie weken in beslag zal nemen en dat het dus lastig zal worden om dat eindoordeel in de Standaardisatieraad van 2 juli bekend zal zijn. Niettemin gaven de VDOD-leden in de werkgroep (Rovict, Cito, Magister via Iddink, Up-learning) aan dat zij zelf volledig achter deze versie staan en kansen zien om het snel te gaan implementeren. Als voorbeelden werd hierbij o.a. genoemd de uitwisseling rondom de Eindtoets PO waar de afgelopen keer er veel fouten slopen in de verwerking van de resultaten (ophalen bestand van een portaal en dat importeren in LAS) met een zware belasting op de help desks van

partijen, waar m2m een meer betrouwbare overdracht en verwerking garandeert). Maar ook in het kader van OSO, UWLR zagen de aanwezigen voldoende kansen.

Discussie:

- De werkgroep was zeer positief over het plan om in het kader van OSO een proof of concept met Edukoppeling te gaan opzetten, dit zal de kennisoverdracht en de ervaring met de standaard versnellen. Een dergelijke testfaciliteit zou ook voor andere uitwisselingen dan OSO beschikbaar moeten zijn. Gerald Groot Roessink brengt in dit kader naarvoren Logius ook bezig is met een dergelijke testfaciliteit voor Digikoppeling, waar Edukoppeling vanaf geleid is. Wellicht liggen er daar ook kansen om deze wens te realiseren.
- De hele mandatering voor de gegevensuitwisseling vindt nu nog plaats via de papieren route. Scholen zullen veel meer bewust moeten worden gemaakt van hun verantwoordelijkheid bij dit proces en het belang van een sluitende inrichting. Jacob Hop brengt in dat bij diverse MBO-instellingen 1 persoon is gemandateerd voor gegevensuitwisseling met DUO. Hier kan het serviceregister ook een rol spelen. Voor ketenpartijen is het essentieel dat ook scholen de zaakjes goed op orde hebben, niet alleen ivm. mogelijk negatieve publiciteit, maar ook vanwege de Europese wetgeving voor ketenaansprakelijkheid in deze.
- Een ongoing discussie over het nut van de PKI-certificaten laait op, deze worden nu nog door DUO per school uitgedeeld en gebruikt bij de overdracht van gegevens door een leverancier. Dit is echter een schijnzekerheid qua betrouwbaarheid en end-to-end beveiliging, los nog van de logistieke operatie die het uitgeven van die certificaten met zich meebrengt. Dat kan veel efficiënter door per SaaS-leverancier in combinatie met de bewerkersovereenkomst per school en een betere identificatie van de gebruikers per school (IAA). De leden realiseren zich wel dat voorlopig, alleen al omdat bestaande uitwisselingen (zoals de uitwisseling met BRON-PO) dit vereisen, er nog wel met de PKI-certificaten per school in met name het PO gewerkt zal moeten worden de komende jaren. Maar als die certificaten ook gebruikt kunnen worden voor andere processen waar nu aparte certificaten voor worden uitgereikt (OSO bijv.) dan wordt het voor scholen en leveranciers wel overzichtelijker. Dit onderwerp komt de volgende bijeenkomst uitgebreider op de agenda.

De Architectuurraad ziet op dit moment geen enkel bezwaar voor een positief oordeel over in beheername van Edukoppeling 1.2. Mits natuurlijk de werkgroep met de extra reviewronde akkoord kan gaan.

De volgende bijeenkomst staat gepland [voor donderdag 8 oktober](#).

Actiepunten:

#		actiehouder	datum	status
1	Het is wenselijk om Edu-iX (voorheen Eduroute) te toetsen aan het nieuwe Katern Privacy en informatiebeveiliging	Rob van der Staaij	042015	done
2	Architectuurraad informeren over de overheidsbrede standaarden-roadmap (Forum Standaardisatie).	Bureau ES	042015	ongoing
3	I-agenda's per sector inbrengen in ARAAD	Jacob Hop voor MBO? Brian Dommissie voor PO/VO?	042015	geaccepteerd

4	Hoe verhoudt de URI / URN-strategie van Edustandaard zich die tot de overheidsbrede strategie?	Henk Nijstad	042015	Komt 8-10-2015 op agenda
5	Opstellen memo: Architectuurraad wil graag de ROSA architectuur onder haar hoede gaan nemen	Henk Nijstad (Tonny Plas)	042015	done
6	Gevraagd: Set van uitgangspunten voor het toevoegen van nieuwe (KOI-) begrippen.	Henk Nijstad	062016	open
7	1-cijferbestanden in Ontwikkelagenda KOI?	Henk Nijstad	062016	open

Verzamel agenda voor volgende bijeenkomsten:

- De Inspectie van het Onderwijs en de ROSA referentiearchitectuur (Roberto Wiredu)
- OSO-testinfrastructuur voor Edukoppeling
- Update van: casus Uitfasering DOD-export
- Update van: Ontwikkelagenda KOI
- Status DTDL /IECK-architectuur (harmonisering)
- TOGAF en de Architectuurraad
- Onderwijs-brede inrichting van PKI certificaten en identificatie scholen
- URI-strategie Bureau Edustandaard